

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Research) ที่ใช้เครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัจจัยในการดำเนินธุรกิจก่อสร้างของผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างไทยในกลุ่มประเทศ CLMV กรณีศึกษาสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เพื่อค้นหากลยุทธ์การแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างไทยในการดำเนินธุรกิจก่อสร้างในกลุ่มประเทศ CLMV กรณีศึกษาสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และเพื่อนำเสนอกลยุทธ์การแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างไทยในการดำเนินธุรกิจก่อสร้างในกลุ่มประเทศ CLMV โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มผู้บริหารองค์การของผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ที่มีเจ้าของและผู้ถือหุ้นเป็นคนไทย จดทะเบียนธุรกิจกับกระทรวงพาณิชย์ โดยมีมูลค่าชั้นสูงของสินทรัพย์ถาวรมากกว่า 50 ล้านบาท หรือมีจำนวนการจ้างงานมากกว่า 50 คนขึ้นไป ที่เข้าไปดำเนินธุรกิจก่อสร้างในกลุ่มประเทศ CLMV โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจงจาก 10 บริษัทแรกที่ดำเนินธุรกิจในประเทศพื้นที่ศึกษา 2 ประเทศ ได้แก่ สปป.ลาว และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา รวม 20 ราย

กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มตัวแทนฝ่ายเจ้าของโครงการก่อสร้างของประเทศ CLMV ที่ศึกษาประกอบด้วย เจ้าของโครงการหรือผู้บริหารองค์การฝ่ายเจ้าของโครงการทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ปรึกษาโครงการ นักพัฒนาโครงการ นักวิชาการ คู่ค้าหรือนักธุรกิจที่ให้บริการในงานที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างในกลุ่มประเทศ CLMV โดยเฉพาะ สปป.ลาว และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยการสุ่มกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 2 ฉบับ (ภาคผนวก ก) ซึ่งมีรายละเอียดการสร้างเครื่องมือดังนี้

2.1 การเตรียมการพัฒนาเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและงานวิจัยที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

2.2 การสร้างเครื่องมือวิจัย

การสร้างแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยให้ครอบคลุมเนื้อหา ประเด็นที่ศึกษา และวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งนี้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกนี้ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเข้าใจ และการใช้ภาษา จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน (ตามรายชื่อในภาคผนวก ข) เพื่อความถูกต้องเหมาะสมในการจัดทำประเด็นแนวสัมภาษณ์เชิงลึกฉบับสมบูรณ์

2.3 ลักษณะของแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ฉบับ ดังนี้

2.3.1 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารองค์การผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้าง

โดยแบ่งเนื้อหาของข้อคำถามออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปขององค์การ เป็นคำถามเกี่ยวกับ ข้อมูลขององค์การที่ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ปีที่เปิดดำเนินการ รูปแบบของกิจการในปัจจุบัน ลักษณะการดำเนินกิจการ การได้รับการรับรองคุณภาพตามมาตรฐาน เงินทุนจดทะเบียน ลักษณะการเป็นเจ้าของกิจการ ประเภทของผลงานที่ผ่านมา ประสบการณ์การทำงานก่อสร้างในประเทศ CLMV ประเทศในกลุ่ม CLMV ที่เข้าไปรับงานก่อสร้างเป็นประเทศแรก ปัจจุบันมีโครงการก่อสร้างในประเทศใด วิธีการได้รับงานโครงการก่อสร้างของกิจการ แหล่งเงินทุน กำไรสุทธิของโครงการก่อสร้าง และการเติบโตของรายรับเฉลี่ยของกิจการในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2556-2560)

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินธุรกิจก่อสร้างในประเทศ CLMV โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ สถานการณ์ของอุตสาหกรรมก่อสร้างในปัจจุบันและแนวโน้ม การเข้าสู่ตลาดก่อสร้างของผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างต่างชาติ ลักษณะของโครงการก่อสร้างในปัจจุบัน ผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างมีมาจากประเทศใดและมีจำนวนเท่าไร สัดส่วนทางการตลาดของผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างเป็นอย่างไร สัดส่วนของผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างไทยในพื้นที่เป็นอย่างไร การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างก่อสร้างไทยและผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างแต่ละประเทศ และสภาพทางเศรษฐกิจ สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม สภาพทางการเมืองและกฎหมาย และสภาพเทคโนโลยีและการสื่อสารของพื้นที่ในปัจจุบันและมีแนวโน้มอย่างไร

ตอนที่ 3 ปัจจัยในการจัดการโครงการก่อสร้าง ประเด็นการสัมภาษณ์แบ่งเป็นปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก ได้แก่สภาพแวดล้อมทางการแข่งขันประกอบด้วย การแข่งขัน

ภายในอุตสาหกรรม ข้อจำกัดต่อผู้มาใหม่ อำนาจต่อรองของผู้ซื้อ อำนาจต่อรองของผู้ขายวัตถุดิบ ข้อจำกัดจากสินค้าทดแทน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สภาพแวดล้อมทางสังคม ประกอบด้วย ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี และการเมืองและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สำหรับปัจจัยภายใน ได้แก่ การจัดการองค์การธุรกิจก่อสร้างและศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในองค์การ การจัดการองค์การธุรกิจก่อสร้าง ประกอบด้วย การจัดการเงินทุนและผลตอบแทน และเทคนิคการจัดการโครงการก่อสร้าง สำหรับศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในองค์การ ประกอบด้วย แรงจูงใจในการทำงาน และคุณลักษณะของผู้บริหารและบุคลากร

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ SWOT ประกอบด้วยการวิเคราะห์ จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และข้อจำกัด (Threat) ของกิจการในการรับงานก่อสร้างในประเทศไทย CLMV

ตอนที่ 5 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล เป็นคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และระดับการศึกษา

2.3.2 แบบสัมภาษณ์สำหรับตัวแทนฝ่ายเจ้าของโครงการก่อสร้างของประเทศ CLMV

โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพการดำเนินธุรกิจก่อสร้างในประเทศไทย CLMV โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ สถานการณ์ของอุตสาหกรรมก่อสร้างในปัจจุบันและแนวโน้ม การเข้าสู่ตลาดก่อสร้างของผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างต่างชาติ ลักษณะของโครงการก่อสร้างในปัจจุบัน ผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างมีมาจากประเทศใดและมีจำนวนเท่าไร สัดส่วนทางการตลาดของผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างเป็นอย่างไร สัดส่วนของผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างไทยในพื้นที่เป็นอย่างไร การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างไทยและผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างแต่ละประเทศ และสภาพทางเศรษฐกิจ สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม สภาพทางการเมืองและกฎหมาย และสภาพเทคโนโลยีและการสื่อสารของพื้นที่ในปัจจุบันและมีแนวโน้มอย่างไร

ตอนที่ 2 ปัจจัยในการจัดการโครงการก่อสร้าง ได้แก่สภาพแวดล้อมทางการแข่งขัน ประกอบด้วย การแข่งขันภายในอุตสาหกรรม ข้อจำกัดต่อผู้มาใหม่ อำนาจต่อรองของผู้ซื้อ อำนาจต่อรองของผู้ขายวัตถุดิบ ข้อจำกัดจากสินค้าทดแทน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สภาพแวดล้อมทางสังคม ประกอบด้วย ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี และการเมืองและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ SWOT ประกอบด้วยการวิเคราะห์ จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และข้อจำกัด (Threat) ของกิจการในการรับงานก่อสร้างในประเทศไทย CLMV

ตอนที่ 4 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มตัวแทนฝ่ายเจ้าของโครงการก่อสร้าง เป็นคำถามเกี่ยวกับ เพศ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูล และความเกี่ยวข้องกับโครงการก่อสร้างในประเทศไทย

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 กลุ่มผู้บริหารองค์การผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้าง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 1 ใช้วิธีการนัดผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหารองค์การผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างจำนวน 20 ราย เพื่อขอสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้ออกแบบไว้ และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล แบ่งเป็นผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างไทยใน สปป.ลาว จำนวน 5 ราย และผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างไทยในสหภาพเมียนมา จำนวน 8 ราย รวมทั้งสิ้น จำนวน 13 ราย (ตามรายชื่อในภาคผนวก ค)

3.2 กลุ่มตัวแทนฝ่ายเจ้าของโครงการก่อสร้างของประเทศ CLMV เก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 2 ใช้วิธีการนัดผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่เป็นตัวแทนฝ่ายเจ้าของโครงการก่อสร้างของประเทศ CLMV จำนวน 10 ราย เพื่อขอสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้ออกแบบไว้ และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ได้ตัวแทนฝ่ายเจ้าของโครงการก่อสร้างใน สปป.ลาว จำนวน 5 ราย และตัวแทนฝ่ายเจ้าของโครงการก่อสร้างในเมียนมา จำนวน 2 ราย รวมทั้งสิ้น จำนวน 7 ราย (ตามรายชื่อในภาคผนวก ค)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดการข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัย ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมก่อสร้างใน สปป.ลาว และสหภาพเมียนมา และงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้อง

4.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่รวบรวมตามวัตถุประสงค์ เมื่อดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน และความสมบูรณ์ของข้อมูล และแยกข้อมูลตามกลุ่มประเด็นที่ศึกษาและกรอบแนวคิดการวิจัย

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้และข้อมูลทุติยภูมิมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) แล้วจัดกลุ่มเนื้อหาของข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะลักษณะเดียวกันหรือใกล้เคียงกันตามกรอบแนวคิดเพื่อหาข้อสรุป

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์การของผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้าง จัดเป็นข้อมูลด้านปัจจัยภายใน ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนฝ่ายเจ้าของโครงการนั้นจัดเป็นข้อมูลด้านปัจจัยภายนอก

ปัจจัยภายใน ในที่นี้แบ่งออกเป็น การจัดการองค์การธุรกิจก่อสร้างและศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในองค์การ ซึ่ง *การจัดการองค์การธุรกิจก่อสร้าง* ครอบคลุมถึงปัจจัยด้าน การจัดการ

การเงินและการจัดการโครงการก่อสร้าง ส่วน *ศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร* จะประกอบด้วยปัจจัยด้าน คุณลักษณะของบุคลากรและแรงจูงใจในการทำงาน

สำหรับปัจจัยภายนอก แบ่งออกเป็น สภาพแวดล้อมทางการแข่งขันและสภาพแวดล้อมทางสังคม โดย *สภาพแวดล้อมทางการแข่งขัน* ประกอบด้วย การแข่งขันภายในอุตสาหกรรม ข้อจำกัดต่อผู้มาใหม่ อำนาจต่อรองของผู้ซื้อ อำนาจต่อรองของผู้ขายวัตถุดิบ ข้อจำกัดจากสินค้าทดแทน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่วน *สภาพแวดล้อมทางสังคม* ประกอบด้วย ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี และการเมืองและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ข้อมูลด้านปัจจัยภายใน สามารถสรุปผลเป็นจุดแข็งและจุดอ่อนของผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้าง สำหรับข้อมูลด้านปัจจัยภายนอก สามารถสรุปผลได้เป็นโอกาสและข้อจำกัดของการดำเนินธุรกิจก่อสร้างในกลุ่มประเทศ CLMV โดยทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกนั้นมีผลกระทบต่อทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้าง อาจกล่าวได้ว่าปัจจัยที่วิเคราะห์ได้เป็นจุดแข็งและโอกาสถือเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเชิงบวก ส่วนปัจจัยที่วิเคราะห์ได้ว่าเป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดถือเป็นปัจจัยเชิงลบ

เมื่อวิเคราะห์ได้ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค แล้วจึงนำทฤษฎี TOWS Matrix มาประยุกต์ใช้เพื่อกำหนดกลยุทธ์ทางการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างภายใต้สถานการณ์ต่างๆ ซึ่งจะแบ่งกลยุทธ์ออกเป็น 4 รูปแบบ คือ กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) กลยุทธ์เชิงรับ (ST Strategy) และกลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT Strategy) ดังแสดงแนวคิดการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

4.4 หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลการวิจัยตามประเด็นแล้วจึงนำผลที่ได้มานำเสนอผลการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา และสรุปเป็นรายงานวิจัยต่อไป

